Sátoraljaujhely, 1916 Julius 12. 56. (5562.) Negyvenhetedik évfolyam.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: sátoraljaujhely, Főtér 9 szám

Telefon: 42. szám.

Irásokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknél minden szó után 2 fill. Petit betűknél nagyobb, avagy díszbetükkel, vagy kerettel ellátott hirdetések térmérték szerint egy négyszög centim. után 8 fill. — Állandó hirdetéseknél árkedvezmény.

Adnunk kell, hogy kapjunk.

— jul. 12.

A tisztviselők háborus segélyéről szóló törvényjavaslat tárgyalásának során temérdek olyan inditvany hangzott el a képviselőház tanácskozó termében, amelyeknek jórésze nem is tartozott szorosan magához a törvényjavaslathoz, mindazonáltal jogos vagy legalább méltánylást érdemlő kivánságokat tartalmazott.

Amellett, hogy egyes szónokok maguknak a tisztviselőknek is magasabb segélyt javasoltak, mint amennyi — még pedig most már elmondhatjuk: közmegelégedésre — megállapittatott, mások a katonatisztek részére is ugyanilyen összegü segélyt követeltek harmadik, negyedik, ötödik felszólaló pedig a papokat es nyugdijasokat is a rendszeresitett állásu tisztviselőkkel egy státusba sorozandóknak s szintén az állampénztárbol, nem pedig a hadsegélyző hivataltól kivánta segélyezendőknek, a hatodik, hetedik, tizedik meg azt követelte, hogy alakitson az állam kétszázezer tisztviselő, tehát családtagokkal együtt egy millió ember részére beszerzési központot és még hogy a háboru rokkantjainak, özvegyeinek és árváinak ellátása is itt a tisztviselői segélyezések ügyének elintézésénél állapittassék meg, végül pedig némelyek még a munkáskérdést is szóbahozták, mások pedig azt követelték, hogy ne átmeneti segélyt adjunk a tisztviselőknek, hanem egyszerre már most fizetésfelemeléssel rendezzük véglegesen a tisztviselők helyzetét.

Mindezt természetesen az — államkincstárból.

A töméntelen kivánságra, mely egytől-egyik felelőtlen, tehát nagyon kényelmes helyzetben levő képviselő urak szájából, megengedjük jóhiszemüen és a legjobb indulattól vezéreltetve hangzott el, a viszont nagyon is felelős pénzügyminiszteri állásban levő Teleszky János azt válaszolta, hogy elismeri az igények és kivánságok jogosságát, csak épen a katonatisztekre vonatkozót nem, mert a katonatisztek illetményei a háboru alatt jóval nagyobb mértékben állapittattak meg s ők máskülönben is olyan sok más előnyben részesülnek, amelyekben, sajnos, a polgári alkalmazottakat részesiteni nem tudjuk. Elismeri a mintszter, hogy a megélhetési viszonyok nehezek. De, mert a háboru kitörésekor senki sem hitte, hogy az óriásan megnött fogyasztással szemben a termelés csökkenése és gazdaságilag a külvilágtól elzártságunk mindannyiunk életszükségleteinek kielégitésében ily sulyos helyzetet teremt számunkra, mint aminőt most már kényszerülve vagyunk mindnyájan elviselni: épen azért nemcsak a tisztviselőknek, hanem a társadalom minden osztályának bizonyos önmegtartóztatást, önfeláldozást s igényeinek lefokozását kell tanusitania s hozzá kell szoknia ahoz a gondolathoz, hogy az állam mindent nem adhat, viszont az ország kereső népessége is kell, hogy valamit adjon az államnak. Ha az állam terhére akarunk kitüzni bizonyos nagy szociális kérdések megoldását, háborus nyomoruságok enyhitését, társadalmi osztályok helyzetének javitását, amely igényeknek jogosságát egyébként a miniszter is elismeri: ezzel szemközt a társadalom is ébredjen tudatára annak, hogy mivel tartozik az államnak. Egy szó, mint száz, az államháztartás egyensulyának felbillennie nem szabad, tehát szokjék hozzá az ország kereső polgársága ahhoz, hogy áldozatokat is kell hozni. Mentül nagyobb az áldozatkészség, annál több lehet aztán az, amit az államtól követelhetünk. Do ut des . . .

Zemplénvármegye junius hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

— jul. 12.

Zemplénvármegye közigazgatási bizottsága hétfőn tartotta julius havi rendes ülését *Szinyei Merse* István főispán elnöklete alatt, hogy letárgyalja az elmult hó közigazgatási eseményeit. Az ülés rendes tárgyait a főispán rövid megnyitó beszéde vezette be, melyben a gróf *Andrássy* Sándort nem rég ért kitüntetés feletti őszinte örömének adott a maga és a bizottság nevében kifejezést.

Érdekes mozzanata volt az ülésnek gróf *Mailáth* József felszólalása. Gr. Mailáth ugyanis csak a napokban tért vissza a frontról és felhasználta az alkalmat arra, hogy a harctéri helyzetet illetőleg saját személyes tapasztalatai és szerzett információi alapján megnyugtató kijelentéseket tegyen.

Egyébként a tárgysorozatot a szakreferensek rendes jelentései merítették ki, élükön az alispán rendes havi jelentésével, mely ezuttal is — mint rendesen — kimeritően tárgyalta az elmult hónap fontosabb közigazgatási eseményeit.

Az ülésről a következőkben számolunk be részletesen:

Gr. Andrássy Sándor ünneplése.

Pontban 9 órakor nyitotta meg a főispán az ülést rövid beszéddel. Megemlékezett gr. *Andrássy* Sándor előléptetéséről és kitüntetéséről. Egyszerü, keresetlen szavakban adott kifejezést a maga és a bizottság nevében örömének vármegyénk e kiváló férfiát ért kitüntetés felett. A bizottság állandó helyesléssel kisérte a főispán szavait és a beszéd befejeztével lelkes éljenzéssel adott kifejezést annak, hogy a főispán az egész bizottság lelkéből fakadó igaz érzelmeknek adott hangot.

Az alispáni jelentést

Thuránszky László vármegyei főjegyző terjesztette elő. A vármegyei közigazgatás junius havi állapotáról szóló jelentés személyi ügyekről tesz első sorban említést. Igy megemliti, hogy Füzesséry Gyula mocsári körjegyzőt betegsége tartama alatt Simcsik Nándor bánóczi körjegyző helyettesiti. A felsőcsebényi körjegyzői állást Kovács Gábor h. jegyzővel töltötték be.

Kula Pál tállyai jegyző és Vojnár Béla izbugyaradványi körjegyző ellen fegyelmi eljárás van folyamatban, utóbbit állásától felfüggesztették. Herskovits Sándor fegyelmi ügye befejezést nyert akként, hogy dorgálásra itélték.

Majd a közrendészetről emlékezett meg az alispán és ennek során jelentette, hogy a csendőrkerületi parancsnokság jelentése szerint mult hónapban a következő bünesetek fordultak elő: Hatóság és hatósági közegek ellen 2, hamis tanuzás és hamis eskü 1, szemérem elleni büntettek és vétségek 2, rágalmazás, becsületsértés 4, ember élete elleni büntett és vétség 5, testi sértés 38, magánlak megsértése 3, lopás 92, rablás és zsarolás 4, sikkasztás, zártörés, hütlen kezelés 2, jogtalan elsajátitás 24, orgazdaság, bünpártolás 32, csalás 1, más vagyonának megrongálása 8, gyujtogatás 10, fegyveres erő elleni büntett 19, egyéb büntettek, kihágások 24, közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt kihágás 283 esetben.

Mezőgazdaság.

Jégverés több helyen nagyobb károkat okozott. A Hegyalján a lisztharmat és peronoszporora nagymértékü fellépése a szüreti eredményt kedvezőtlenné teszi. A földmüvelő nép dicséretes buzgalma mellett az aratási munkálatok fennakadás nélkül történhetnek annyival is inkább, mert a Galiciából elszerződött, de az ideutazásban akadályozott munkások pótlására a főispán közbenjárása folytán a földmüvelésügyi miniszter 650 hadifoglyot bocsátott rendelkezésre.

A harotéri helyzet és egyebek.

Az alispáni jelentés előterjesztése után a harctérről visszaérkezett gróf Mailáth József a legmegnyugtatóbb értesüléseket adta tudtára a közigazgatási bizottságnak, amelyet a bizottság köszönettel vett tudomásul.

A sátoraljaujhelyi harctéri megfigyelő állomás által elfoglalt területek kártalanitása tárgyában hozott I. foku határozat ellen dr. Nyomárkay Ödön, dr. Isépy Tihamér és br. Gaizler Géza dr. felebbezést nyujtottak be, mert a megállapitott kártalanitási összeget keveselték. Dr. Szirmay István főügyész előadja, hogy a II. foku hatóság törvényes megalakitásához szükséges két katonai kiküldött jelenléte, ezek nélkül az ügy érdemileg el nem birálható, miért is ama előterjesztésének, hogy a katonai hatóság kerestessék meg kiküldöttek kirendelése céljából, — a közig. bizottság helyt adott.

A Máv. sátoraljaujhelyi pótadójának törlése ügyében a bizottság ujabb határidőt adott a polgármesternek a vizsgálat befejezésére, mert az elévülést előidéző tisztviselő jelenleg katonai szolgálatot teljesit s igy ki nem hallgatható.

Ezután az árvaszéki elnök, tanfelügyelő, államépitészeti főnök, vármegyei t. főorvos jelentéseit vette tudomásul a bizottság. (*H.*)

Egy magyarrá lett Windisch-Grätz herceg.

— Epizódok a sárospataki várur életéből. —

Irta: **Markó Miklós.**

(Folytatás és vége.)

1906-ban visszatért világjáró körutjából, a hadiiskolát kitünően végzett herceget azonban nem vették fel a vezérkarba. A dolog alkalmasint azzal magyarázható, hogy Beck vezérkari főnök régóta feszült viszonyban volt az öreg Windisch-Grätz herceggel s ezt később még a fiával is éreztette. A fiatal herceg látva mellőzését, kilépett a tényleges szolgálatból és 1907. őszén megnősült. — Széchenyi Áladárné később férjezett Bertalanné grófné szül. Andrássy Natália grófnő szépséges Mária leányát választotta feleségül. Házasságukból két fiu Lajos a sárospataki uradalom várományosa, Vincze herceg a kihalt ausztriai ág hitbizományának örököse, valamint két leány Mária és Gabriella hercegnők születtek.

Az 1908. évi balkáni háborus hirekre a hercegnek kü önös ötlete támadt. Hogy tapasztalatait gyarapitsa — galiciai születesü létére jól beszél oroszül és lengyelül — Lembergben utlevelet váltott és mint orosz önkéntes Nisben a szerb hadseregbe állott katonának. Nisben mindjárt beöltöztették, számot is kapott s a legkisebb gyanu nélkül tapasztalta végig az alakuló szerb tábor minden elképzelhető nyomoruságát. A háboru azonban csak nem akart kitörni, a herceg azután egy belgrádi szállóban szépen levetette az orosz önkéntesi ruhát s kéznél levő utlevelével feltünés nélkül átjött a határon s azonnal Bécsbe ment, hogy tapasztalatairól beszámoljon. Családja ezalatt a három hét alatt semmi közelebbit sem tudott hollétéről.

A katonának nevelt herceg nagy szeretettel foglalkozik a magyar katonai kérdéssel. Erről a tárgyról nemrég 1909-ben egy 90 oldalas érdekes röpiratot is adott ki „Néhány őszinte szó a katonai kérdések rendezéséről." Irta: *Valaki* — felirással. A herceg a röpiratban amellett száll sikra, hogy a nemzeti érzést nem szabad kiirtani a magyar katonából, majd ezeket a figyelemreméltó sorokat irja: „Két tényező tarthatja kivánatos szinvonalon a néphadsereget: a vasfegyelem, mint külső összetartó erő s a nemzeti érzés, mint reávivő inditó eszme. Egyik a másik nélkül csonka, erőtlen. Csak együtt, egymást kiegészitve, mint két hatalmas szárny emelheti a haderőt a győzhetetlenség büszke magaslakara s csak ama két kellék birtokában takarhatja be biztos védőszárnyaival, óvhatja meg bajtól, veszélytől a munkás nemzetet e két erős lábon szilár-

dan álló néphadsereg." Az annak idején feltünést keltő röpirat minden pontja igazolta a herceg álláspontját a mai duló világháborubán, hogy viszi diadalra honvédségünket a nemzeti érzés.

A magyar alkotmányos élettel 1908. évben ismerkedett meg közelebbről a herceg, aki rendes hallgatónak iratkozott be a hires sárospataki jogakadémiára. A kollégium ősrégi épülete meglehetősen messze fekszik a vártól s igy a herceg kocsin jár oda. Rendesen a heregasszony hajtja a szürkelovas gigget, a herceget a kollégium előtt leteszi és tovább hajt a tanyára, hol mindennap maga ügyel fel a terjedelmes tejgazdaságra. Visszafelé azután érte ment a hercegért, ki akkor rendesen még az előadást hallgatta. A hercegné ilyenkor leszállt a kocsiról, felmegy az előadás termébe, bekopogtat és szép szerényen leült az utolsó padba. A meglepett jogászok persze boldogan üdvözlik a szép hallgatónőt, az előadó tanár pedig udvariasan siet befejezni az előadást. A hercegi pár azután karon fogva lelkes ováció közben távozik a kollégiumból.

A fiatal herceg részt vett az 1912. évi bolgár-török-szerb háboruban a semleges államok, katonai attassé soraiban, amidőn igen sok alkalommal a harctereken I. Ferdinánd bolgár király szükebb kiséretéhez tartozott. A háboru végeztével a herceg visszatérve, igen fontos jelentései a hadjáratról egyenest a királynak tette meg hosszabb kihallgatáson.

A világháboru kitörésekor mint tartalékos huszárfőhadnagy vonult be a herceg az északi harctérre, hol mint egykori vezérkari tiszt Tertyánszky lovassági tábornok törzskaránál végezett szolgálatot. Windisch-Grätz Lajos herceg ezidőszerint az olasz harctéren teljesit katonai szolgálatot.

A VILÁGHÁBORU.

A sajtóiroda hiteles távirati jelentése.

Az orosz támadások Sokulnál összeomlottak.

❁

Az olaszok sulyos vesztesége.

Budapest, jul. 11.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszintér.

Bukovinában nincsen nevezetesebb esemény. A Czeremos mentén, Zabienél csapataink orosz előretöréseket vertek vissza. — Odább északra a Stochod felső folyásáig a harci szünet — portyázó különitményeink Burkanov melletti eredményes vállalkozásaitól eltekintve — még tart.

Sokulnál tulerőben levő orosz csapatok támadásai akadályainknál omlottak össze. Az ellenség hasztalanul erőlködött, hogy visszaözönlő tömegeit ágyuinak és gépfegyvereinek tüzelésével állitsa meg. Hulevicénél, a Stochod mentén az ellenséget német és osztrák-magyar csapatok elkeseredett és váltakozó lefolyásu harcok után visszavetették. Az ellenségnek a Stochod vidékén megkisérelt különböző előretörései is meghiusultak.

Olasz hadszintér.

Tegnap nem volt jelentősebb gyalogsági harc. Számos, az ellenségtől átszökött katona erősitette azt, hogy az olaszok a Cima Diecitől keletre fekvő területen véghezvitt támadásaik alkalmával rendkivül sulyos veszteségeket szenvedtek.

Tengeri repülőjárműveink a Latisana-i pályaudvart és katonai telepeket bőségesen bombázták és több nagy tüzvészt idéztek elő.

Ellenséges repülők a Judicariákban Tionera bombákat dobtak le.

Délkeleti hadszintér.

A Vojusa alsó folyásánál időnként csatározás folyik. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Itéletidő Magyarsason.

❁

Hatalmas orkán és óriási jégzivatar pusztitotta végig a községet.

❁

A kár közel 400.000 korona.

— jul. 12.

Egy virágzó községben, a sátoraljaujhelyi járásban levő Magyarsason rettenetes pusztitást végzett a természet. Az ország különböző részeiben dühöngött orkán ide is ellátogatott, hogy tönkreverje mindazt, amit az emberi szorgalom egy egész esztendő verejtékes munkájával alkotott.

Ebben az egész világot felforgató rettenetes vérzivatarban is, amikor pedig az emberi idegek már minden megpróbáltatással szemben eltompoltak, fájdalmasan markol a lelkünkbe az a borzalmas pusztulás, amely ezt a szebb sorsra érdemes virégző falut érte. — Mindössze nehány percig tombolt a természet. De ez a nehány perc épen elegendő volt arra, hogy a nyomorba döntsön egy egész községet.

Szeretnők papirra rögziteni a történteket. De nincs az a toll, mely hü képet tudna festeni a magyarsasi borzalmakról. Hogy mire képes a természet haragos ereje, azt csak látni lehet, — megirni nem. Hajlékukból kivert családok, betevő falatjuktól megfosztott ártatlan gyermekek fájdalmától kisajtolt könyeiből csak halovány árnyékát rajzolhatnák meg a történteknek.

És ebben a borzalmas pusztulásban is még hálával tartozunk a sorsnak. Hálával, amiért ezeket a borzalmakat éjnek idejére szabaditotta Magyarsasra, amikor már minden ember, állat nyugovóra tért, amikor a házak falai már oltalmat nyujtottak a dühöngő természettel szemben. Mert elképzelni is hátborzongató, szivettépő, hogy mi történt volna, ha a hatalmas szélorkán nappal, a legnagyobb munkaidőben söpörte volna végig a községet és ha a tyuktojás nagyságu jégeső szorgos munkában verejtékező embereken csapott volna végrg.

Ma már szorgos kezek százai igekeznek helyreállitani, amit a természet nehány perc alatt romba döntött, de vajjon sikerül csak részben is pótolni a kárt, abban kevés reményük van azoknak, akik ez után a leirhatatlan istencsapás után a helyszinen jártak.

Az itéletidőről és az annak nyomán keletkezett pusztulásról az alábbi részleteket sikerült megtudnunk:

Az orkán előtt.

Hétfőn reggel gyönyörüen szép nyári napra ébredtek a magyarsasiak. A nap már korán tüzött a falu határában dus terméssel megáldott földekre. Csupa jókedv, csupa vidámság ült az emberek arcán egész napon át. A nagy kánikulai melegben is vigan csendültek a kaszák és nyomukban az aranyos buzakalászok vigan hajtották bőségesen termelt fejüket a földre. Egész napon át egyetlen apró felhő sem zavarta az aratási munkálatokat. Este is mindenki abban a boldog tudatban hajtotta nyugovóra fejét, hogy másnap továbbaratják a bőséges istenáldást.

Az orkán.

Este 11 órakor hirtelen sötét fellegek tornyosultak az égen. Majd — az egész nehány perc alatt történt — hatalmas orkánszerü szélvihar keletkezett, mely recsegve-ropogva seperte végig a falut és tört, zuzott, pusztitott mindent, ami utjába került. Az emberek jóformán magukhoz sem térhettek a rémületből, mikor már emelkedett felettük a házak tetőzete és óriási robajjal szakadtak fel a lezárt ajtók és ablakok.

Mindez vagy 10 percig tartott. És még el sem állt teljesen az orkán — mintha a megsemmisülés következett volna be — máris hatalmas jégeső csapott le az égből. Tyuktojás nagyságu, néhol ökölnyi jégdarabok zuhogtak alá záporként, hogy tönkreverjenek mindent, amit a borzalmas orkán még épen hagyott.

Ez az itéletidő mintegy félóra hosszáig tartott és 15—20 centiméter magas jégréteggel boritotta be az egész határt. Az emberek ijedten buzódtak meg házaikban és csak virradatkor merészkedtek ki a szabadba, hogy megnézzék a rájuk szakadt istenitélet hatását.

A pusztulás.

Hajnalban aztán borzalmas pusztulás képe tárult az emberek elé. Az utcákra nem lehett kilépni. Minden talpalatnyi hely el volt torlaszolva leszakitott házfedelekkel, tövestől kitépett fákkal, rombadöntött épületek maradványaival. Az orkán ugyanis évszázados hatalmas fákat csavart ki tövestől és egész házfedeleket, pajtákat, szérüket sodort magával. — *Bernáth* Győző nagybirtokos három gazdasági épületét döntötte romba az orkán és az egyik istálló 7 lovat temetett maga alá. Ezenkivül még 25 ház szenvedett sulyos rongálást

Csak nagynehezen lehetett az utakat szabaddá tenni, hogy kikerülhessenek az emberek a határba az ottani pusztitást megnézni. Emberi elme elképzelni képtelen azt a pusztitást, a mit a veszedelmes jégverés itt végzett. Ami eredményt az emberek egy egész esztendei nehéz, verejtékes munkával elértek, az megsemmisülve, nyomtalanul eltünt a föld szinéről. A lábon álló termést ugy tönkreverte a jég, hogy a megmaradt nyomokból még azt sem lehet megállapitani, hogy milyen fajta termés volt a vihart megelőzőleg. A már keresztekbe gyüjtött termés is szétgórva, majdnem megsemmisitve hevert szanaszét.

A hatóság segitsége.

Bencsik Sándor magyarsasi körjegyző kedden korán hajnalban értesitette a központi főszolgabirói hivatalt a történtekről, ahonnan dr. *Osváth* Dezső szolgabiró nyomban a pusztulás szinhelyére sietett. Dr. Osváth egész napon át kint maradt Magyarsason, hogy a legszükségesebb teendők iránt nyomban intézkedhessék. *Megállapitotta a kárt, amely közel 400.000 korona* és a rendelkezésre állott csekély munkaerővel azonnal hozzálátott a romok eltakaritásához. Egyben intézkedett a javitási munkálatok megkezdését illetőleg is. Mint értesülünk, a központi főszolgabiró sürgős előterjesztést tesz felettes hatóságának a segitő akció megindítása és a helyreállitási munkákhoz kellő munkaerő kirendelése iránt.

Hisszük, hogy a sürgős segitség nem marad el és a hatóságokon kivül a társadalom is segitségére siet a természet által nyomorba döntött magyarsasiaknak.

Fontos közegészségügyi intézkedések

❁

A közegészségügyi és pénzügyi bizottságok együttes javaslata.

— jul. 12.

A város képviselőtestületének legközelebbi közgyülése a közegészségügyet érintő fontos ügyekben fog határozni. Állandó a panasz, hogy közegészségügyileg nagyon el vagyunk maradva a hozzánk hasonló városoktól és hogy ez anomáliákon a hatóság gyengesége folytán nem segitenek. Most azonban, hogy a városházán általában nagyobb lendületet vett minden közérdekü ügy, sor került a közegészség és köztisztaság kiváltó követelmények létesitésére is.

Az impulzust ez intézkedésekre dr. *Chudovszky* Móric törzsorvos, kórházigazgató, dr. *Löcherer* Lőrinc vármegyei főorvos és dr. *Szepesy* Arnold városi főorvos adták meg egy, a közegészségügyi bizottsághoz benyujtott előterjesztésükben. A közegészségügyi bizottság és a pénzügyi bizottság természetesen a legnagyobb örömmel tette magáévá az előterjesztést és pártolólag terjeszti a képviselőtestület elé.

Egyetlen pontban nem tette magáévá a pénzügyi bizottság az indítványozók álláspontját: a korcsmai záróra tekintetében. Az inditványozók és a közegészségügyi bizottság a korcsmák teljes vasárnapi záróráját kivánják, mig a pénzügyi bizottság nem kiván tulmenni a kormányrendeletten már amugy is megszigoritott zárórán.

Ebben a kérdésben valószinüleg a képviselőtestületben is eltérők lesznek a vélemények. Egy azonban bizonyos, hogy a közegészségügyi téren immár megindult munka hatalmas lépéssel fogja előbbre vinni városunkat.

A pénzügyi bizottság javaslata egyébként a következő:

1. Javasolja a bizottság, hogy a főmérnök a vasuti állomás bejáratánál, a szabadságtéri napiacon, a Városrös Ökör udvarában és a Rákóczi-téren felállitandó egy-egy nyilvános illemhelyre vonatkozóan tervet és költségvetést készitsen.

2. Utasitandó a főmérnök, hogy a Wekerle-téri bérkocsi állomásnak aszfalttal való ellátása tárgyában tervet és költségvetést készitsen.

3. A dögtérnek jelenlegi helyéről való eltávolitása és szemét lerakodó helylyel kapcsolatosan megfelelőbb helyen való létesitése tárgyában való javaslattétellel a polgármester, Kincsessy Péter biz. tag, a főmérnök és a főorvos megbizandók.

4. A cukorkának és süteménynek nyilt piacon való árusitása tárgyában

utasitandó a főorvos és rendőrkapitány, hogy 15 nap alatt szabályzatot dolgozzanak ki s azt az árusitókkal megfelelően közsljék. Egyben utasitandó a rendőrkapitány, hogy a szabályzatot be nem tartó árusokkal szemben első esetben pénzbirságot alkalmazzon, második esetben az árusitási engedély bevonása iránt intézkedjék.

5. Javasolja a bizottság, hogy a m. kir. belügyminiszter urtól egy az egész megye területére kiterjedő hatáskörü vegykisérleti állomás felállitása kérelmeztessék.

6. Javasolja a bizottság a pincelakásokra vonatkozó épitkezési engedélyek megtagadását és a már meglevő pincelakások folytatólagos kiürítését.

7. Javasolja a bizottság a közhelyek, vendéglők és korcsmák rendőri ellenőriztetését.

8. Javasolja a bizottság az utcának seprés előtti locsolását s a főbb utcavonalak sepréséhez szükséges seprőgépre ajánlatok beszerzését.

9. Javasolja a bizottság a folyókák, csatornaszemek és a bérkocsimegállóhelyeknek mészoldattal való fertőtlenitését és a járdák fokozotabb tisztántartását.

10. Utasitandó a polgármester, hogy tegyen javaslatot gyermekjátszótér és tanulóifjusági sporttelep létesitésére.

11. Utasitandó a polgármester, hogy egy városi szépészeti egyesület alakitására vonatkozóan tegyen javaslatot.

12. Utasitandó a polgármester, hogy a mentőügy rendezésére vonatkozóan szervezési szabályzatot dolgozzon ki. A korcsmák egész vasárnapi zárvatartására vonatkozólag tett közegészségügyi bizottsági javaslattal szemben megelégszik a bizottság a jelenlegi kormányrendeletekben elrendelt szigoritott zárórával, amennyiben a jelenlegi időt nem tartja alkalmasnak arra, hogy egzisztenciákat érintő, állandó jellegü megszoritó intézkedések tétessenek.

Alakitsunk közös konyhákat.

Felhivás a közönség köréből

— jul. 12.

A népkonyha felállitásának helyes eszméjét felvetette a közélelmezési bizottság, ezt meg kell még valósitani.

Van egy másik közszükségleti intézkedésre is szükség. A hivatalnok, a polgári család megélhetését is könnyiteni kell, mert lehet könnyiteni, A könnyitésben csak annak kell részesülni, aki reá van utalva és aki maga jelentkezik azért, hogy segitsünk rajta.

Állitsunk fel közös konyhát, készitsünk tömegben ételeket. Próbáljuk ezt vendéglőssel, ha nem vállalja, csináljuk magunk. Legyen olcsó és olcsóbb tápláló ételünk, ne luxus ételekről, változatos étlapokról, de tápláló ételekről gondoskodjunk. — Legyünk őszinték, ismerjük be, hogy átlagosan leves, hus, főzelék, — leves, főzelék, tészta, — leves, sült, főzelékből álló ebédeket eszünk és ha ezekből marad, van vacsoránk is.

Mennyi kell ebből egy négy-öt tagu családnak hozzávetőlegesen?

4×400 gr. és ½ liter leves,
4×50—60 gr. hus főve v. sütve,
4×400 gr. 1 és ½ liter főzelék.

Mibe kerül ez? Nagybani előállitásnál, ugy, hogy egy adagra

1 és ½ liter levest, 200—250 gramm hust köritéssel, 1 és ½ liter főzeléket

vagy 1 és ½ liter levest, 1 és ½ l. főzeléket és 70 dkg. tésztát számitsunk.

150 l. leveshez kell zöldség	=	5 kor.
tészta, griz v. gerstli	=	10 „
só, paprika	=	3 „
40 kg. hus	=	320 „
150 liter főzelékhez 40—50 kg. burgonya, bab, káposzta	=	30 „
15 kg. liszt	=	9 „
5 kg. zsir	=	50 „
20 liter tej	=	10 „
füszer, só	=	5 „
körözés és feltét	=	30 „
összesen		472 „

Ha az ételek másik csoportját, a husnélküli részt állitjuk össze, csökkenni fog ugyan e számitásunk napieredménye, de ha átlagosan 4—5 kor.-ért az összeirt ételeket be tudjuk szerezni, hasznos munkát végzünk és olyan segitséget nyujtunk a társadalomnak, amely mellett mig egyrészt egy napi főtápláléka biztositva van, másrészt megszabadul egy csomó kellemetlen tüzifa pazarlásától. Akik részt kérnek ebből az étkezésből, kegyeskedjenek e hó 20-áig *Nagy* Gyulénál a városi számvevőség helyiségében bejelenteni.

Kisebb család féladag rendelésével is részt vehetne.

*

A mai rettenetes drágaság mellett, amikor az emberek valósággal harcot vivnak a megélhetésért, amikor — különösen a középosztálynak — a legszükösebb eledelekre is alig telik, nem csuda, ha egyesek állandóan valamelyes megoldási módot keresnek, amelylyel már-már tarthatatlanná vált helyzetükön segithetnek. Sok terv merült már fel a háboru folyamán, amelyek mindegyike a megélhetés könnyebbé tételét célozta. de valamennyi közt — ugylátszik — mégis a legéletrevalóbb az a régi idea, amely a közös konyhákkal kivánja türhetőbbé tenni a megélhetési viszonyokat.

A közös konyha eszméje valaha nagyon népszerü volt. Szerte az országban alakulnak közös konyhák, de az emberek nemtörődömsége, kényelemszeretete lehetlenné tette ez üdvös és feltétlenül praktikus intézmény állandósitását. Mert — és ezt tényként kivánjuk leszögezni — nem áll meg egyeseknek az az állitása, hogy a közös konyha semmivel nem teszi olcsóbbá a megélhetést és az évekkel ezelőtti ily irányu mozgalmak nem voltak egyebek hirtelen felkapott divatláznál. A közös konyhák intézménye egyedül az abban résztvett családok kényelemszeretetén mondott csődöt.

Most azonban, amikor a drágaság már-már elviselhetetlen, amikor a megélhetés olcsóbbá tétele elsőranguan fontos — és főleg zsebbevágó — érdeke a legtöbb családnak, biztos hisszük, hogy be fog válni a közös konyhák intézménye. Ma már alábbhagyott az emberek kényelemszeretete. Ma, amikor nehéz tülekedéssel, idegölően fárasztó munkával kell mindenkinek megkeresnie a mindennapiakat, szivesen, sőt örömmel fogja mindenki elviselni a közös konyha csekély kényelmetlenségét, csakhogy rendes megélhetést biztositsanak maguknak.

Ezért szivesen adunk helyt a közönség köréből érkezett fenti felhivásnak abban a reményben, hogy a kényszerü nélkülözések ezuttal életre keltik a nemrég még megbuktatott eszmét.

NESTLÉ-FÉLE GYERMEKLISZT
csecsemők
gyermekek és lábadozók legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.
Prospektusokat és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen dijtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien, I. Biberstrasse, 43e/
Használjunk hadisegélybélyeget!

HIREK.

— **Kitüntetések.** Ferencz Salvátor főherceg a háboruban az egészségügy körül szerzett érdemeik elismeréseül Klein Emma, Konya Piroska, Kovács Rózsi, Kovács Erzsébet, Kiss Erzsébet, Nagy Piroska, Olexa Katica, Pécsi Margit, Sütő Erzsébet, Szücs Eszter, Széllі Mária és Troszka Irma ápolónőknek a Vörös Kereszt hadiékitményes bronzérmét adományozta.

— **Ujabb adomány a Vörös Kereszt javára.** Kádár Bandi, Liszy Lola és Liszy Eduárd 6 koronát gyüjtöttek a Vörös Kereszt javára és a gyüjtött összeget szerkesztőségünknek küldték meg. Ujabb gyüjtésünk tehát a legutóbb kimutatott 215 kor. 78 fillérrel 221 kor. 78 fillérre emelkedett.

— **Hősi halál.** *Tauszk* Lipót, a 10. honvéd gyalogezred Signum laudis-sal kitüntetett hadnagya, gépfegyverosztagparancsnok, az orosz harctéren julius hó 5-én elesett. A mozgósitás első napja óta teljesitett katonai szolgálatot. Egyszerü szakaszvezetőként vonult be, sok ütközetben tanusitott bátor és vitéz magatartása elismeréseül soronkivül hadnagygyá léptették elő s állandóan frontszolgálatot teljesitet. Kedvelt tagja volt az ujhelyi társadalomnak, halála nagy részvétet keltett. — Ugyancsak hősi halált halt az orosz harctéren *Bernáth* László a 10. honvéd gyalogezred hadapródja, Bernáth László ny. tvszki irodatiszt egyetlen fia.

— **Egy főorvos kitüntetése.** Dr. *Davidovits* Jenő sátoraljaujhelyi népfelkelő főorvost Ferencz Salvátor főherceg a katonai egészségügy terén szerzett kiváló müködése elismeréseül a Vörös Kereszt hadiékitményes II. oszt. diszjelvényével tüntette ki.

— **A Vörös Kereszt napi gyüjtés elszámolása.** Gróf *Széchenyi* Ernőné és *Ambrózy* Nándorné a julius 2-iki gyüjtés eredményeként 3263 koronát adtak dr. *Orbán* Kálmán h. polgármesternek. Az összjövedelem 3915 kor. 70 fillér volt, amely összeg urna-gyüjtésből és zene-est jövedelméből folyt be. A kiadások (katona- és cigányzene, plakát, kellékek, fagylalt, fuvar stb.) 652 kor. 70 fillér. — Ezzel az elszámolással ismét lezárult városunk egy, a háborus jótékonyság jegyében lefolyt szép sikerü mozgalma. A gyüjtés rendezői ezuton is hálás köszönetet mondanak a lelkes közönségnek a nagy időkhöz méltó áldozatkészségért.

— **Felhivás terménykereslet és kinálat bejelentésére.** Hivatkozással a m. kir. miniszteriumnak 1750/1á16. M. E. számu rendeletére megkönnyitendők gazdáink részére mezőgazdasági szemes magvaknak a vármegye területén való beszerzését, tisztelettel felhivjuk a termelőket, hogy ugy feleslegés készletüket, mint szükségletüket, terményenkint külön-külön feltüntetve egyesületünknek bejelenteni sziveskedjenek. Az egyesület müködése e tekintetben oda irányul, hogy a vármegye területén az illetőkhöz legközelebb eső beszerzési forrásokat megismertessük, egyben a terményfeleslegekkel rendelkező gazdákat felkérjük készleteik bejelentésére, hogy a szükségben szenvedőket egyenesen hozzájuk utalhassuk s ez által a közvetités nehézségeitől és a szállitások költségeitől megkiméljuk. *A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége.*

— **Vizbefult munkás.** *Fasanga* János zólyommegyei munkás Ilkovits Mór gazdaságában dolgozott. A nyári nagy melegben a Ronyva vizében akarta magát lehüteni. Utközben a Széphalom—Mikóháza közti hidnál leesett, vizbe fulladt

— **Módositott szállitási feltételek.** A m. kir. honvédelmi miniszter a honvédségi felszerelési szállitásokra kiküldött általános feltételeket módositva ujonnan adta ki, amelyről a kassai keresk. kamara azzal értesiti az érdekelteket, hogy a feltételek szövege a kamara irodájában megtekinthető.

— **Katonai szükségletek beszerzése.** A cs. és kir. hadügyminiszterium julius havától kezdve a következő cikkeket vásárolja be: posztókabátok, zubbonyok és nadrágok, vizhatlanul impregnált csavaros gamaslik porózus szövetekből, előirásos nyakkendők mellvédekkel, kalikó szövetek, szőrmebélésü ökölkeztyük, érmelegitők, lábszárvédők, térdmelegitők, felsőcsizmák sátorszövetekből, baslik és lábkötő jutaszövetből, konfekcionálásra kiad továbbá szőrme mellényeket, szőrme gallérokat és hosszu szőrmebundákat kincstári bárányborókból, A szállitás határideje szempt. 15. Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok és minták a hadügyminiszterium 18. osztályához (Bestellgruppe) küldendők és pedig a szőrmeárukra szólók julius 15-ig. A részletes felvilágositások a kassai keresk. kamaránál szerezhetők.

— **Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján.** Orvosilag ajánlott hely. Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. Bővebb felvilágositással szivesen szolgál *Horn* József igazgató, Poprád.

Gazdátlan puskák.

A *Zemplén* számára irta: **Benke Tibor.**

1915. május.

Hajnallik. A honvédek most kezdenek elszunnyadni. Az éjjel itt nem alvásra való. Ilyenkor bál van. Igy hivják. Nem cigány muzsikál, csak a golyók, de ezek aztán szakadatlanul. Most, hogy világosodik, lassan elcsendesül a golyók fütyölése. Felesleges tovább a lőszer pazarlás. Most már látjuk egymást. Az éjszakai muzsika kellett nekünk is, meg nekik is, a váratlan látogatás ellen.

Májusi hajnal. Májusi ragyogás. Nem is gondol rá az ember, hogy itt meg lehet halni. Fedezékem mellett egy a San partjától messzire tévedt füzva áll tavaszi diszben. Hogy elcsendesült a lövöldözés, meg meri kezdeni reggeli énekét rajta egy fülemüle. Teli torokkal énekel. Reggeli imádság is ez az ének, meg nagy vágyakozás. A párját hivogatja. A fáradt honvédek hallgatják, hallgatják. Elgondolkodnak. Az ő gondolkodásuk is reggeli imádság. Az ő gondolkodásuk is vágyakozás, a párjuk után. Hazai rónák, hazai erdők, bogárhátu házak képe játszik a lelkükben. Ezzel alusznak el. És álmodnak, álmodnak. Bizonyosan szép álmaik lehetnek. Elnézem őket. Legtöbbnek mosoly ül az ajkán. Odahaza jár.

Uristen, melyiknek raboljam el az álmát? Talán éppen a kis fiával évődik? — Mindegy. Itt félre kell tenni a gyengéd érzeseket. Itt kötelességeink vannak. Keményen, halállal játszók. Az egész rajvonal nem alhatik. Figyelőket kell állitani, járőröket keli küldeni. A szakaszvezetővel felébresztem őket. Minden második embert. A kemény fiuk zugolódás nélkül kelnek fel, állnak a lőrésekhez. Szó nélkül indulnak, talán utolsó utjukra. A fülemüle meg csak énekel tovább az életről, a szerelemről.

A muszka figyelők is ja résnél vannak. Ha innen, vagy onnan felbukkan egy fej, kivillan egy sapka, rögtön dörren a lövés. Néha talál is. Az ilyen lövés rendesen halálos. Fejlövés. Néha megesik, hogy csak léket vág a koponyán, azután tovább surran. Ez is sulyos.

Ülök a fedezékemben és hallgatom az innen-onnan megdörrenő fegyvert. Várok. Ha elmulik öt perc és nem jön senki, megkönnyebülve sóhajtok fel. Nem talált. Néha azonban megjelenik a szakaszvezető. „Hadapród urnak alázatosan jelentem, Kovács András, fejlövés, meghalt.“ Azzal le-

tesz egy gazdátlanná vált puskát. Azt gyüjteni kell, mert drága. Előveszem a szakaszlajstromot, kihuzom belőle Kovács András nevét, melléje irom, meghalt. A fülemüle mega csak énekel tovább a fejem felett. Nem zavarja a ritka puskaropogás.

Igy telik a délelőtt. Mögöttünk buzatábla hullámzik. A halottakat ovatosan kitolják a fedezékekből a buza közé. A sebesülteket csak este lehet elvinni. Akkor is veszélyes. A gazdátlan puskák gyülekeznek lassan. Nézegetem őket. Beszélgetek velük. Vajjon milyen érzéssel tartott kezében a gazdád? Mit gondolt, mikor kihulltál izmos ökléből? Nyugodt volt-e lelke? Tudta e, hogy a vér, a mely melegen csordul végig a testén. nem hiába ömlik? Tudta-e, hogy azzal a kiomló vérrel a bogárbátu kis házat, elárvuló kedveseit védi meg azoktól a borzalmaktól, amelyek a körülöttünk lévő falvak füstölgő romjaiból kiáltanak az égre? Tudta-e, hogy az ő elszálló lelke a hazai rónákat védelmezi, hogy azokat is fel ne szántsa a dübörgő gránát, az öblös torku ágyuk mélyre süppedő kereke?

Bizonyosan tudta. Bizonyosan érezte. Bátran és nyugodtan halt meg. Ugy, ahogy csak magyar tud meghalni. Hogy ez igy van, látom a honvédek arcáról. Szánják az elesett bajtársat, az elesett testvért, de nyugodtan nézik a halottat. Pedig tudják, hogy az ő sorsuk is ez lehet, talán egy óra mulva, talán egy pár perc mulva. De nem remegnek, nem félnek, mert mindegyik érzi a kötelességét, mindegyik tudja, hogy miért van itt.

Meleg verőfénnyel süt a nap. — Jobbra-balra tőlünk mozgást lehet észre venni. Valami készül. Távoli zugás. Egyre erősödik. Repülőgép. A mienk.

Bum-bum-bum, bum-bum-bum. Az ágyuk. Kezdik puhitani a muszkát. A repülőgép már felettük berreg. Karcsun, kényesen.

Brrrupp, rrrrupp. Sortüz. A repülőnkre lőnek. Oda se neki. Az ágyuk ujra tüzelnek. A repülőgép vékony fehér füstfonalakat ereszt. Az ágyukkal beszélget. Igy jelzi, hogy hova lőjjenek. Mind több és több ágyu szólal meg. A muszka ágyuk is belelugatnak. A puskaropogás erősödik. Melegszik a helyzet. Erik a roham. Sustorogva jár a gránát felettünk. A honvédek sült kacsának hivják. Csak az a kár, hogy az ember örökre elrontja vele a gyomrát, ha belekóstól.

A telefonistának mindig több dolga akad. Parancsok jönnek. Szedelőzködünk. Készülődünk, hogy a kellő pillanatban, mindenki egyszerre kipattanjon a rohamra. Ezt megyebálnak hivják, mert a legtöbb itt vált jegyet a halállal.

Az ágyudörgés fülsiketitővé erősödött. Már nem értjük egymás szavát. Fél hét. A rohamot háromnegyed hétre parancsolták. Már alig várjuk. Itt már nem jó lenni. A muszka gránátok már nagyon közel vágódnak. Egyik-másik bele is téved a rajvonalunkba.

Végre. A jobbszárnyon egetverő orditás. Rajta! Előre! A szemek lobognak. Mindenki görcsösen szoritja a puskát. Amerre a szem ellát, mindenütt honvédek száguldanak hatalmas szökésekkel, előre szegzett fejjel a réten keresztül. Dübörög a föld. Harsog a „Rajta“! Egyszerre csendesebb a harci lárma. Az ágyuk is hallgatnak. Most a szurony dolgozik. Nem sok munkája van. Már a foglyokat gyüjtjük. Csak itt-ott esik egy egy lövés. Alkonyodik. Csak a sebesültek nyöszörögnek itt-amott a csatatéren. Sebesültvivők hordják őket. Kisebb járőrök gyüjtik a gazdátlanná vált puskákat. A gazdátlan puskákat, melyek annyi érdekes, szomoru, de szép és diesőséges történetet tudnának mesélni, ha az ember értene a nyelvükön.

A szakaszommal tartalékba kerülök. Fáradtan, véresen gyülekeznek a kemény magyarok a régi állásunkban. A fülemüle már nem énekel. Ki tudja hova szállott? Talán a magyar rónákra, hogy ott énekeljen vigasztalást a busulóknak, csodálatos dolgokat gazdátlan puskák csodálatos gazdáiról? . . .

NYILT TÉR.*)

Figyelmeztetés!

Ezuton figyelmeztetek mindenkit, hogy nőm: *Szücs Istvánné* részére semmi néven nevezendő hitelt ne adjanak, mert én nőmért szavatosságot nem vállalok.

Sátoraljaujhely, 1916. junius 11.

Szücs István,
Máv. kazánkovács.

*) Az e rovat alatt közlöttekért a beküldő vállal felelősséget. *Szerk.*

Főszerkesztő és laptulajdonos: **Ehlert Gyula**
Felelős szerkesztő: **Dr. Hellinger Ignácz**

Szőlőkötözésre kiválóan alkalmas
elsőrangu minőségü mayunga
RAFFIA
= 100 kilogrammonként à **525 korona.** =
Kapható:
Fischer Haninál
Sátoraljaujhely, Rákóczi-utcza 24. szám.

FOGTECHNIKAI TEREM
FOGSOROKAT
és egyes
FOGAKAT
Arany platina koronát, Hidmunkát rágásra kifogástalauul használható, müvészies és izléses kivitelben készitek, valamint **foghuzás, fogtömés** legjutányosabban.
LEFROVITS IGNÁTZ
KASSA, FOUTCA 65 I. EM.
vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért az Orsz. Milleneumi kiállitáson kitüntetve.

A Varannói Takarékpénztár
mint Részvénytársulat
ez uton értesiti betéteseit, hogy a 3½%-ot meghaladó betéteknél a kamatlábat folyó évi julius hó 15-től kezdődőleg ½% -al leszállitja.
Az igazgatóság.

Julhalmozott készlet miatt
nyomópapirból lekerült 10—15 cm. nagyságu, jegyzékpapirnak alkalmas szallagpapirokat ezentul 1000 darabonként
40 fillérért árusitjuk.
A „Zemplén“ könyvnyomdája.

Tüzifa és kőszén eladás.
Tekintettel az árak folytonos emelkedésére és a szállitási akadályokra, fölhivom a t. közönség szives figyelmét, hogy
tüzifa és porosz kőszén
szükségletét már most fedezze, vagy későbbi szállitásra nálam előjegyeztesse.
Szállitok **hasáb- és vágott tüzifát és kőszenet, kisebb mennyiségben és waggon számra is.**
Friedmann József
fa és szénkereskedő **Justus-u. 22.**
Telefon. sz: 128.

Kiadó lakás.
A Kazinczy-utczai 44. sz. házban egy négy szobából és mellékhelyiségekből álló lakás 1916. évi május 1-től bérbe adandó. Bővebb felvilágositással szolgál
Dr. Kellner Soma
ügyvéd.

SZEPLŐ ÉS MÁJFOLT
elmulasztására legalkalmasabb és közkedvelt arckenőcsök: a
„Jelma Crém“
Liliom-arckenőcs
Sichulszky-arckenőcs
1—1 tégely ára 1 K. 20 f., kis tégely 80 f., hozzá való szappan 70 f.
Kapható:
a „Szt.-Antal“ gyógyszertárban
Sátoraljaujhely, Széchényi-tér.

Sátoraljaujhely. Nyomatott Ehlert Gyula „Zemplén“ könyvnyomtatóintézetében.